

MÔ HÌNH QUẢN TRỊ QUỐC GIA TỐT CỦA SINGAPORE VÀ MỘT SỐ GỢI MỞ ĐỐI VỚI VIỆT NAM

NGUYỄN THỊ HỒNG (*)

Tóm tắt: *Đổi mới quản trị quốc gia theo hướng hiện đại, hiệu quả là nội dung quan trọng trong đột phá chiến lược thứ nhất - hoàn thiện đồng bộ thể chế phát triển theo tinh thần Nghị quyết Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII của Đảng. Để triển khai thực hiện thành công nhiệm vụ rất quan trọng này, cần có nhiều giải pháp đồng bộ, trong đó có việc nghiên cứu kinh nghiệm thành công về xây dựng mô hình quản trị quốc gia tốt của các quốc gia. Bài viết phân tích mô hình quản trị quốc gia của Singapore và đưa ra một số gợi mở đối với Việt Nam.*

Từ khóa: *Mô hình quản trị; quản trị quốc gia tốt; Singapore.*

Abstract: *Reforming the national governance in a modern and effective manner is an important task in the first strategic breakthrough - synchronously improving the development institutions - under the Resolution of the 13th National Congress of the Party. To successfully carry out this crucial task, a number of uniform solutions are required to be taken, including reviewing cases of success in the development of good national governance models in foreign countries. The article analyzes the national governance model of Singapore and proposes a number of suggestions for Vietnam.*

Keywords: *Governance model; good national governance; Singapore.*

Ngày nhận bài: 14/8/2023 Ngày biên tập: 21/9/2023 Ngày duyệt đăng: 19/10/2023

Vấn đề xây dựng và đổi mới nền quản trị quốc gia đã được Nghị quyết Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII của Đảng nhấn mạnh: “Xây dựng và thực thi pháp luật, chiến lược, quy hoạch, kế hoạch nâng cao chất lượng, hiệu quả quản trị quốc gia”; và “Đổi mới quản trị quốc gia theo hướng hiện đại, hiệu quả”. Đây không chỉ là chủ trương lớn của Đảng và Nhà nước ta, mà còn đặt ra những yêu cầu khách quan về đổi mới thể chế quản trị, tư duy, nhận thức, vị trí, vai trò của các chủ thể..., đồng thời, cần tham khảo, tiếp thu chọn lọc những kinh nghiệm tốt của thế giới, phù hợp với truyền thống, lịch sử, chế độ chính trị, bản sắc văn

hóa và đặc điểm kinh tế - xã hội của nước ta. Sự xuất hiện của mô hình “quản trị quốc gia tốt” là một xu thế tất yếu, đáp ứng nhu cầu phát triển khách quan của xã hội và thời đại. Đây là một phương thức mới về quản lý, điều hành xã hội. Hiện nay, tùy thuộc vào trình độ phát triển cũng như đặc thù bối cảnh, mỗi quốc gia có thể theo đuổi những triết lý và mô hình khác nhau trong việc xây dựng nền quản trị quốc gia, nhưng những triết lý và mô hình đó đều thống nhất người dân là trung tâm của nền quản trị quốc gia. Mục đích cuối cùng của quản trị quốc gia là đáp ứng yêu cầu cho sự phát triển bền vững của quốc gia nhằm tạo lập, duy trì và củng cố những giá trị cần thiết cho sự phát triển bền vững.

(*) *ThS; Học viện Hành chính Quốc gia*

1. Mô hình quản trị quốc gia tốt của Singapore

Với đặc thù một quốc gia hiện đại, sự thịnh vượng của Singapore được lý giải từ sự kết hợp của hoàn cảnh lịch sử, chính trị, kinh tế - xã hội và hiệu quả của hệ thống quản lý công. Có thể nói, quản trị quốc gia tốt đã giúp Singapore vượt qua nhiều thách thức từ khi nước này bắt đầu hướng tới chính quyền tự trị vào năm 1959, độc lập vào năm 1965 cho đến nay. Trong quá trình đó, Chính phủ Singapore đã thiết kế các chính sách kinh tế mở cửa để trở thành một khu vực kinh tế tư nhân sôi động. Giới lãnh đạo chính trị ở Singapore đã có những nỗ lực lớn trong việc liên tục đưa ra các giải pháp để hiện đại hóa đất nước, trong đó nhấn mạnh các nguyên tắc cơ bản trong quản trị quốc gia tốt đó là:

Thứ nhất, coi trọng giáo dục, đào tạo và trọng dụng nhân tài. Ưu tiên lớn nhất, quan trọng hàng đầu của Chính phủ Singapore là chú trọng đến công tác giáo dục, đào tạo; mọi trẻ em đều được hưởng một nền giáo dục tốt. Không có rào cản đối với sự thăng tiến của công chức trong nền công vụ ở Singapore, nếu họ thực sự có khả năng, năng lực và làm việc có hiệu quả.

Thứ hai, hòa hợp chủng tộc và tôn giáo. Singapore là quốc gia đa tôn giáo với 10 tôn giáo lớn. Theo quy định, vào những dịp nhất định của Nhà nước, mỗi tôn giáo sẽ có 01 người đại diện để nói lời cầu nguyện ban phúc lành. Những dịp như vậy là một biểu tượng mạnh mẽ của sự hòa hợp và thống nhất các tôn giáo.

Thứ ba, xây dựng Chính phủ trong sạch. Singapore đã thành công trong cuộc chiến chống tham nhũng bằng việc xây dựng đội ngũ lãnh đạo cấp cao trong sạch; cam kết không tham nhũng và chống tham nhũng của đội ngũ lãnh đạo phải là tuyệt đối, không có bất kỳ ngoại lệ nào, không bao giờ trái quy tắc; thực hiện chính sách không khoan nhượng trong đấu tranh chống tham nhũng.

Thứ tư, đề cao nguyên tắc pháp quyền. Nghiên cứu của Ngân hàng Thế giới đã phân tích các yếu tố khác nhau ảnh hưởng đến triển vọng của các quốc gia đang phát triển, trong đó yếu tố thượng tôn pháp luật ở vị trí số một. Theo đó, Singapore là quốc gia rất coi trọng

và đề cao tính thượng tôn pháp luật, điều này có ý nghĩa quan trọng để xây dựng thành công lòng tin giữa chính quyền với người dân.

Thứ năm, quan tâm đến bảo vệ môi trường. Singapore luôn chú trọng để mang lại cho người dân có được chất lượng cuộc sống môi trường tương đối cao, hiện nay đang cố gắng chuyển từ thành phố vườn sang thành phố trong vườn.

Nhìn chung, ở các quốc gia châu Á nói chung và Singapore nói riêng, lịch sử chính trị, đảng phái, các yếu tố kinh tế vĩ mô, truyền thống nhà nước, vai trò của các tổ chức quốc tế và sự phát triển của các tổ chức xã hội có ảnh hưởng sâu sắc đến kết quả của việc áp dụng mô hình quản trị quốc gia. Mặc dù cùng áp dụng chung một mô hình quản trị quốc gia, nhưng ở mỗi quốc gia sẽ có những phương thức hoạt động và kết quả khác nhau. Có thể thấy, yếu tố quan trọng nhất dẫn đến thành công của quản trị quốc gia tốt ở Singapore là cam kết chính trị và vai trò lãnh đạo mạnh mẽ của người đứng đầu. Các chính sách kinh tế vĩ mô được định hướng tốt và sự lãnh đạo chính trị mạnh mẽ đóng một vai trò quan trọng trong thành công này. Mặt khác, sự liên kết công - tư trong định hướng kinh tế vĩ mô giữ vai trò quan trọng trong cải cách quản trị công. Một số quốc gia không thành công thường được lý giải từ việc thiếu vắng sự kết hợp giữa các lĩnh vực chính trị, hành chính và tư nhân trong định hướng kinh tế vĩ mô chung. Có thể nói, cam kết chính trị và vai trò của nhóm lãnh đạo chính trị là yếu tố có ảnh hưởng nhất trong cải cách quản trị công ở một số quốc gia, trong đó Singapore được coi là quốc gia thành công vì có quyết tâm và sự lãnh đạo chính trị mạnh mẽ.

Những thành công trong phát triển kinh tế - xã hội ở Singapore cho thấy việc xây dựng một bộ máy hành chính tinh hoa vốn có nguồn gốc từ nền hành chính theo kiểu truyền thống, trọng tinh hoa, thủ bậc và theo mô hình công vụ chức nghiệp; thậm chí phải xây dựng được tinh thần danh dự, niềm tự hào và bản sắc riêng cho tầng lớp lãnh đạo thượng lưu điển hình trong nền công vụ truyền thống của Singapore. Từ đó, có thể thấy rằng, quản trị công tốt là giải pháp có ít nhiều hiệu quả đối với tất cả các nước phát triển và đang phát

triển, nhưng cũng rất khó khăn trong một số trường hợp, nếu áp đặt một số biện pháp cực đoan về quản trị tốt ở một quốc gia mà không quan tâm đến môi trường chính trị.

2. Một số gợi mở đối với Việt Nam

Ngày nay, với sự phát triển mạnh mẽ của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư; quá trình hội nhập quốc tế sâu rộng, yêu cầu về việc xây dựng một nền hành chính hiện đại, chuyên nghiệp ngày càng được đặt ra một cách cấp bách hơn. Để có thể tận dụng các cơ hội, ứng phó kịp thời các thách thức nhằm xây dựng nền công vụ hiện đại, hiệu lực, hiệu quả, phải có những đổi mới cả về phương thức lãnh đạo của Đảng và quản lý, điều hành của Nhà nước. Một trong những yếu tố quyết định đến tính chuyên nghiệp và hiệu quả của nền hành chính là không ngừng xây dựng và hoàn thiện nền quản trị quốc gia hiện đại, hoạt động hiệu lực, hiệu quả. Vì vậy, cần lượng hóa chính xác, kịp thời sự tác động, vai trò của các nhân tố chủ quan và khách quan. Về chủ quan, là thực trạng năng lực, tính chuyên nghiệp, đồng bộ của bộ máy công quyền và sự ổn định của quá trình hoàn thiện bộ máy; chất lượng và hiệu quả của hệ thống luật pháp; ý thức tuân thủ pháp luật của người dân; môi trường dân chủ, minh bạch trong xã hội; trình độ dân trí, kết cấu hạ tầng khoa học và công nghệ... Về khách quan, là đặc điểm văn hóa, tính ổn định chính trị của mỗi quốc gia, dân tộc; tác động của các nhân tố bên ngoài... Thực tiễn cho thấy, các nước đã trải qua quá trình công nghiệp hóa thì việc xây dựng và hoàn thiện nền quản trị quốc gia hiện đại, hoạt động hiệu lực, hiệu quả sẽ nhanh hơn. Tuy nhiên, do tác động của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư và quá trình toàn cầu hóa, những nước đi sau vẫn có thể rút ngắn khoảng cách, tận dụng được những kết quả tốt đẹp của quá trình này.

Việc chuyển đổi nhận thức, tư duy và hành động từ “đối tượng quản lý sang đối tác quản trị” là một vấn đề mới, không dễ thực hiện bởi tư duy quản lý cũ, tình trạng quan liêu, cửa quyền, lợi ích nhóm. Vấn đề đặt ra hiện nay là cần có nhận thức mới, tư duy mới và hành động phù hợp về vị trí, vai trò chủ thể, mối quan hệ đối tác giữa nhà nước, người dân, doanh nghiệp và tổ chức xã hội. Sự tham gia, phối hợp của

đa chủ thể, bao gồm nhà nước, người dân, tổ chức xã hội, doanh nghiệp trong nền quản trị quốc gia là cơ sở để củng cố, nâng cao niềm tin, sự đồng thuận xã hội, thúc đẩy và bảo đảm sự ổn định, phát triển bền vững của quốc gia.

Mô hình quản trị tốt của Singapore như đã nêu và phân tích ở trên, có thể đưa ra một số gợi mở đối với Việt Nam. Để nâng cao hiệu quả quản trị quốc gia, hướng đến xây dựng Chính phủ chuyên nghiệp, hiện đại, trong thời gian tới cần thực hiện tốt những nội dung sau:

Một là, tiếp tục hoàn thiện thể chế, trong đó ưu tiên xây dựng đồng bộ, có chất lượng và tổ chức thực hiện tốt hệ thống pháp luật, cơ chế, chính sách, coi trọng sự công khai, minh bạch và trách nhiệm giải trình trong quản lý công nhằm tạo môi trường đầu tư kinh doanh thuận lợi, công bằng, thúc đẩy đổi mới sáng tạo; huy động và quản lý sử dụng hiệu quả mọi nguồn lực phát triển.

Hai là, phát triển kết cấu hạ tầng đồng bộ, trong đó chú trọng phát triển hạ tầng thông tin, viễn thông, tạo nền tảng chuyển đổi số quốc gia, từng bước phát triển kinh tế số, xã hội số.

Ba là, đổi mới trong quản trị phát triển nguồn nhân lực, thực hiện theo lộ trình phổ cập kỹ năng số; phát triển cơ sở giáo dục đại học chất lượng cao theo chuẩn khu vực và thế giới. Đẩy mạnh xây dựng chính phủ điện tử, hướng tới chính phủ số, xã hội số nhằm tăng cường tính minh bạch, tạo thuận lợi cho doanh nghiệp, người dân trong giao dịch với cơ quan nhà nước và tiếp cận dịch vụ công.

Bốn là, xử lý hài hòa quan hệ giữa nhà nước - thị trường - xã hội trong quản trị quốc gia; đề cao sự tham gia của người dân vào quá trình ra quyết định ảnh hưởng đến lợi ích, cuộc sống của họ.

Năm là, cần có những đột phá về quản lý phát triển công nghệ và phát triển thị trường khoa học và công nghệ; đưa khoa học và công nghệ thực sự là động lực để phát triển kinh tế - xã hội. Trong đó ưu tiên phát triển nguồn lực trong lĩnh vực công nghệ thông tin; đẩy mạnh xây dựng chính phủ điện tử, hướng tới chính phủ số, xã hội số nhằm tăng cường tính minh bạch, tạo thuận lợi hơn cho người dân trong giao dịch với cơ quan nhà nước và tiếp cận dịch vụ công./.